

Minnesanteckningar för Tillgänglighetsrådet

Tid Torsdagen den 24 augusti 2023 klockan 14-16

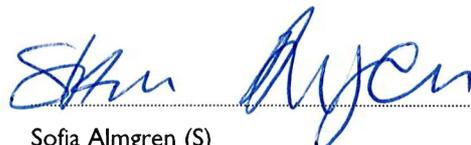
Plats Konferenslokal Storsjön

Närvarande Enligt bifogad närvarolista

Utses att justera Sofia Almgren

Sekreterare
Bengt Andersson, Trafikingenjör och tillgänglighetssamordnare

Ordförande
Mathias Lindow (L)

Justerande
Sofia Almgren (S)

Närvarolista

Parti	Ledamöter	Närvarande	Förbund
L	Mathias Lindow, ordförande	X	
M	Michaela Fletcher, 1:e vice ordförande		
S	Sofia Almgren, 2:e vice ordförande	X	
S	Noa Samsioe, Praktikant	X	
	Representanter föreningar		Förbund
	Margareta Thunström		Reumatikerföreningen
	Marie Ende	X	Reumatikerföreningen
	Gunnel Rönn	X	DHR
	Berndt Johansson	X	SRF
	Olle Burebo	X	SRF
			Neuroförbundet
	Göran Nilsson	X	FUB
	Eva Borgström	X	FUB
	Vakant		Strokeföreningen
	Kent Blomnell		IFS Intresseföreningen schizofreni och andra psykiska diagnoser
	Eivor Malm		Hörselskadades riksförbund
	Övriga föredragare		
	Tjänstemän		
	Bengt Andersson, Tillgänglighetssamordnare		
	Delges		
	Staffan Erlandsson		
	Per-Olof Kroon		
	Johan Nordström		
	Maria Ulvsgård		
	Helen Pihl		
	Kristina Eineborg		

Justerandes signaturer

Utdragsbestyrkande

KTR § 1

Mötets öppnande och val av justerare

Tillgänglighetsrådets beslut

Tillgänglighetsrådet utser Sofia Almgren till justerare.

Sammanfattning

Ordförande förklarar mötet öppnat och hälsar samtliga närvarande välkomna till mötet. Ordförande föreslår att Sofia Almgren att justera dagens minnesanteckningar jämte ordföranden.

Justerandes signaturer

Utdragsbestyrkande

KTR § 2

Fastställande av dagordning

Tillgänglighetsrådets beslut

Utsänd dagordning faställs med tillägg punkten 6d, utförda tillgänglighetsvandringar

Sammanfattning

Utsänd dagordning faställs med tillägg punkten 6d, utförda tillgänglighetsvandringar.

Justerandes signaturer

Utdragsbestyrkande

KTR § 3

Godkännande av föregående minnesanteckningar

Tillgänglighetsrådets beslut

Minnesanteckningar från 2022-12-07 godkänns och läggs till handlingarna.

Sammanfattning

Minnesanteckningar från 2022-12-07 godkänns och läggs till handlingarna.

Justerandes signaturer

Utdragsbestyrkande

KTR § 4

Aktuellt från Tillgänglighetsrådet

Tillgänglighetsrådets beslut

Inga beslut tas under punkten § 4.

Sammanfattning

Bengt Andersson var på Länsstyrelsens funktionshinderråd den 15 maj och föredrog det arbete som Österåkers kommun och Länsstyrelsen har gjort med #delaktighetsboosten. Det arbetet kommer att vara till hjälp med det fortsatta arbetet att utveckla tillgänglighetsrådet. Bengt kommer att under september och oktober gå på 2 träffar till på Länsstyrelsen, dels Funktionsrättsnätverk dels tillgänglighetsnätverk.

Riktlinjer och ansökningstid för det kommunala tillgänglighetsbidraget för 2023 kommer att tas fram under kommande veckor och information kommer att skickas ut gällande detta. Föreningarna önskar en så lång ansökningstid som möjligt. Dock måste bidraget vara beviljat före årsskiftet.

Justerandes signaturer

Utdragsbestyrkande

KTR § 5

Föreningarnas representanter

Tillgänglighetsrådets beslut

Inga beslut tas under punkten § 5.

Sammanfattning

FUB

FUB presenterade sin verksamhet och presenterade ett material om vilka svårigheter och möjligheter som dom stöter på i sin vardag. Bland annat så finns det undersökningar som tyder på att 50% av alla ansökningar gällande LSS avslås. Tillgänglighetsrådet får i uppgift att undersöka hur det ser ut i Österåker. I utjämningsystemet för LSS så har Österåker en stor förändring. Från att 2017 fått 29 miljoner i utjämningsbidrag till att 2023 får betala 22 miljoner. Det är även problem att få ledsagning när LSS är beviljat då det anses att personalen själva ska tillhanda hålla detta, vilket det inte alltid finns resurser till.

Hela presentationen bifogas i bilaga 1.

Reumatikerförbundet.

Reumatikerförbundet önskar att vara remissinstans för nybyggnationer som sker i kommunen i ett tidigare skede än vad som är idag. Föreningen ser även problem med paketutlämning då det finns ett stort antal leverantörer och paketen inte alltid kommer till det närmaste stället. Man önskar att kommunen skulle försöka hjälpa till att få ett ordentligt utlämningsställe i centrum, vilket i många fall skulle underlätta för deras medlemmar (och för övriga medborgare med). Föreningen har problem med arkivering och undrar om kommunen har någon tjänst så att föreningar kan nyttja kommunarkivet. Denna tjänst sägs finnas i andra kommuner i landet. Man önskar även att återkopplingen av ärenden till externa parter i felanmälningsappen InfraControl borde vara bättre. Föreningen har även synpunkter på tillgängligheten i Alcea huset där det efter ombyggnation bland annat finns trösklar kvar i allmänna lokaler.

Justerandes signaturer

Utdragsbestyrkande

Synskadades riksförbund.

Synskadades riksförbund ställer sig bakom det material som FUB har tagit fram, framför allt med problemet med ledsagning. Förbundet har en nationell kampanj 9-15 oktober. Den 9 oktober är det världsnydagen med arrangemang i ABF huset i Stockholm. Man tog även upp en 3D karta över en park i Skellefteå som ett bra exempel. Något för Österåker att ta efter?

DHR

Gunnel Rönn är ny i tillgänglighetsrådet och är väldigt välkommen. Hon tillhör Täby avdelningen men är bosatt i Åkersberga. Då hon även är ny medlem i föreningen så är det bara inplanerat en utbildning i merkostnadsersättning.

Justerandes signaturer

Utdragsbestyrkande

KTR § 6

Övriga frågor

Tillgänglighetsrådets beslut

Inga beslut tas under punkten § 6.

Sammanfattning

6a. Rådets framtida visioner:

Förhoppningar om en rakare kommunikation mellan rådet och styrande politiker.

Deltagare får möjlighet att skicka in frågor till rådet i förväg, då kan rådet förbereda sig på ett bättre sätt och ge svar på en gång.

Teman på det kommande mötet föreslås vara LSS och dess handläggning.

6b. Information från Trafikenheten.

Information om det nya gångfartsområdet på Bergavägen/Storängsvägen samt om planerna på ombyggnationen av Bergaparksvägen.

6c. Närtrafiken linje 968.

Synpunkter om att bussen inte följer tidtabellen. Hur är det med Lillbrostigens hållplats, trafikerar bussen denna? Är linjesträckning optimal? Bengt tar med sig frågorna till Transdev.

6d. Utförda tillgänglighetsvandringar.

Denna punkt hanns inte med, skjuts till nästa möte. Då kom frågan om kommunen har sanktionsavgifter för de som inte tillgänglighetsanpassar offentliga lokaler.

Justerandes signaturer

Utdragsbestyrkande

KTR § 7

Nästa tillgänglighetsråd

Nästa tillgänglighetsråd: 22 november 2023 klockan 14:00.
Lokal Storsjön Alceahuset Hackstavägen 22

KTR § 8

Tillgänglighetsrådet avslutas.

Ordförande avslutar tillgänglighetsrådet och tackar alla för deltagandet.

Justerandes signaturer

Utdragsbestyrkande

FUB i Södra Roslagen

Org. nr: 816000-5107

Tillgänglighetsrådet i Österåker

Framtiden för personer med Intellektuell Funktionsnedsättning (IF) i Österåker

- FUB är en organisation som arbetar för att personer med IF och deras anhöriga skall kunna leva ett gott liv. Riksförbundet FUB bildades 1956 och har ca 25000 medlemmar i 150 lokalföreningar – vara FUB Södra Roslagen är en.
- Ungefär 1 procent av Sveriges befolkning har IF, vilket innebär ungefär 500 personer i Österåkers kommun. Deras funktionsnedsättning berör som regel i mycket stor utsträckning deras föräldrar och syskon.
- Till stor lycka för personer med IF finns sedan 30 år Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) i Sverige. Detta är en rättighetslag som ska garantera personer med omfattande och varaktiga funktionshinder goda levnadsvillkor. Den stora skillnaden mellan LSS och Socialtjänstlagen (SoL) är att LSS är en rättighetslag medan SoL är en ramlag. En ramlag beskriver inriktning och mål, den reglerar inga detaljer. Rättighetslag innebär att man i domstol kan kräva de rättigheter som lagen ger.
- LSS omfattar 10 insatser: rådgivning och personligt stöd, personlig assistans, ledsagarservice, kontaktperson, avlösarservice i hemmet, korttidsvistelse utanför hemmet, korttidstillsyn för skolungdom, boende i familjehem eller bostad med särskild service för barn och ungdom, bostad med särskild service för vuxna samt daglig verksamhet.
- Tyvärre har många kommuner satt i system att avslå ansökningar om LSS-insatser, trots att den sökande har behov av insatsen, och hänvisat föräldrar/gode män att överklaga beslut. Långa handläggningstider i rättsprocessen drabbar då personer med IF och deras anhöriga.
- För FUB är det absolut viktigaste för framtiden att Österåkers kommun tillämpar LSS på ett kunnigt och medmänskligt sätt för personer som omfattas av lagen.

Österåkers kommun

- För personer med IF är Österåker på flera sätt en bra kommun att bo i, jämfört med många andra. Här finns till exempel ett Kommunalt Bostadstillägg som (genom FUB:s försorg) infördes för ett antal år sedan för att hantera de mycket höga bostadskostnader som råder i storstadsområdet. De allra flesta vuxna med IF har mycket låga inkomster – de har endast ersättning på garantinivå från socialförsäkringssystemet.
- När det gäller fritid har stora framsteg (från en under många år obefintlig nivå) gjorts de senaste åren genom en projektanställning, som nu avslutats. Det är synnerligen angeläget att det arbetet fortsätter när området nu inlemmas i den löpande verksamheten.
- Det finns områden som kan utvecklas. Vi redogör för några nedan:

Avslag på ansökningar om LSS-insatser

- Personer med IF omfattas av LSS; en rättighetslag som ska garantera personer med omfattande och varaktiga funktionshinder goda levnadsvillkor. Målet är att den enskilde får möjlighet att leva som andra. Mot den bakgrunden är det allvarligt att alla LSS-insatser på nationell nivå utom daglig verksamhet, bostad för vuxna och kommunalt beslutad personlig assistans har minskat under de senaste åren, enligt statistik från Socialstyrelsen. Även omfattningen av vissa LSS-insatser minskar. Detta samtidigt som befolkningen i landet har ökat med 10 procent.

Socialstyrelsen fick signaler från såväl kommuner som intresseorganisationer om att allt färre ansökningar om LSS-insatser beviljas, och gjorde därför en fördjupad analys av tillgången till insatser. Denna redovisas i rapporten *Insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning, lägesrapport 2023*:
<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2023-4-8476.pdf>

I svaren på den enkät som Socialstyrelsen skickade till kommunerna nämns, som orsak till de minskade LSS-insatserna, svårigheter att matcha individuella behov med befintligt utbud och rekryterings svårigheter. Socialstyrelsen skriver även att det är vanligt med kommunala riktlinjer, (som många gånger är begränsande, FUB:s anm.). Men myndigheten konstaterar även att "(D)et går inte heller att utesluta att begränsningar i kommunernas budget är en av orsakerna." (sid. 52 f).

Socialstyrelsen visar att det framför allt är insatserna, som riktar sig till barn och familj som minskar, dvs. avlösarservice, korttidstillsyn och korttidsvistelse. Att föräldrar som har barn med IF får det stöd de är i behov av är avgörande för att de ska orka förvärvsarbeta och ta hand om barnet med funktionsnedsättning och övriga barn i familjen. När det gäller vuxna har LSS-insatserna ledsagarservice och kontaktperson minskat kraftigt, vilket riskerar att leda till ökad passivitet och psykisk- och fysisk ohälsa.

- **FUB i Österåker föreslår en kartläggning av i vilken omfattning ansökningar om LSS-insatser i Österåker avslås.**

Effekterna för Österåker av LSS-utjämningsystemet

· Eftersom kostnaderna för kommunernas LSS-verksamhet är väldigt ojämnt fördelade i landets kommuner, finns ett separat LSS-utjämningsystem för denna verksamhet. Syftet med utjämningsystemet är att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för att bedriva verksamhet enligt LSS. Utjämningsystemet spelar stor roll för att kommuner, oavsett storlek och ekonomisk situation, ska kunna förverkliga rättigheterna enligt LSS.

Men trots att LSS-utjämningsen har funnits i snart 20 år, är systemet märkligt okänt, även bland kommunala beslutsfattare. Okunskapen kan leda till att en kommun försöker spara in på LSS-insatser utan att förstå hur utjämningsen mellan kommuner fungerar. Besparingarna kan till att börja med innebära sänkta kostnader för kommunen, men bara efter något år kan det leda till ökade kostnader i och med att kommunen kan bli tvungen att betala in till LSS-utjämningsystemet.

Om kommunens standardkostnad per invånare är högre än rikets standardkostnad per invånare, får kommunen ett **utjämningsbidrag**. Om kommunens standardkostnad per invånare är lägre än rikets standardkostnad per invånare, måste kommunen betala en **utjämningsavgift**.

Österåkers kommun har sedan 2017 gått från att ha tagit emot knappt 29 miljoner kronor i LSS-utjämningsbidrag till att 2023 betala drygt 22 miljoner kronor till utjämningsystemet:

· 2017:	28 746 774 kr	2021:	9 880 263 kr
· 2018:	21 622 153 kr	2022:	-10 259 830 kr
· 2019:	21 494 069 kr	2023:	-22 226 195 kr
· 2020:	11 275 292 kr		

<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/offentlig-ekonomi/finanser-for-den-kommunala-sektorn/kommunalekonomisk-utjamning-och-utjamning-av-lss-kostnader/>

- **FUB i Österåker föreslår att kommunen undersöker orsakerna till att Österåker efter år 2017 betalar mindre per invånare för LSS än tidigare, och från 2022 i stället får betala för andra kommuners LSS-verksamhet.**

Ojämlig hälsa

· Personer med IF är särskilt utsatta för ohälsa. Det är exempelvis betydligt vanligare att vuxna med IF har fetma, diabetes och högt blodtryck än övriga befolkningen. Det är även mycket vanligt med psykisk ohälsa. Detta ställdes på sin spets under covid-19 pandemin, då många fler vuxna med IF avled än övriga befolkningen i motsvarande ålder.

· Sveriges folkhälsopolitiska mål handlar om att skapa samhällliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen. Men målen rimmar illa med verkligheten. Vuxna med IF har t.ex. inte samma möjligheter till en aktiv och meningsfull fritid som andra. De är i hög grad beroende av att personalen i LSS-verksamheten har kunskap om hälsa och intresse för frågan. Personalen i LSS-bostaden måste även vara dimensionerad för att kunna ge den enskilde stöd till en hälsosam livsstil. När personalen i gruppboenden är för få och när LSS-insatserna leds av ledarservice och kontaktperson, som skulle kunna möjliggöra aktiviteter, inte beviljas för dem som bor i en LSS-bostad (se ovan) uppstår en moment 22-situation.

- **FUB i Österåker föreslår att kommunen ska säkerställa bra förutsättningar för en god hälsa enligt LSS, genom att personalen dimensioneras och utbildas efter de boendes behov och genom att bevilja ledarservice eller kontaktperson för de personer som är i behov av insatsen. Det finns ex. inget juridiskt hinder att bevilja kompletterande LSS-insatser för en person som bor i LSS-bostad.**

Inrätta en fritidsbank i Österåker

· Förutom stöd att prova på olika motionsaktiviteter och kunna ta sig till en aktivitet, krävs bättre tillgång till hjälpmedel och fritidshjälpmedel för personer med IF. För privatpersoner är det ofta mycket dyrt att själv köpa fritidshjälpmedel. Men bristande ekonomi behöver inte vara ett hinder för en aktiv fritid i de kommuner som har en fritidsbank. Fritidsbanken Sverige samlar 126 fritidsbanker. I nio av tio fall drivs de av kommunen. Fritidsbanken är som ett bibliotek, fast med sport- och friluftsprylar. Allt som lånas ut är begagnad utrustning i gott skick som har skänkts till Fritidsbanken. Där finns möjlighet att låna allt som behövs för en aktiv fritid helt utan kostnad. Fritidsbanken vänder sig till alla i kommunen. Vissa fritidsbanker har även fritidshjälpmedel att låna ut till personer som har olika funktionsnedsättningar.

· Fritidsbanken är en investering som ger ökad fysisk aktivitet, bättre folkhälsa, social utjämning, ökad inkludering och minskad klimatpåverkan. Det kan även leda till att fler personer upptäcker friluftsliv och utövar idrott i en förening. ·

<https://www.fritidsbanken.se/>

- **FUB i Österåker föreslår att kommunen inrättar en fritidsbank i Österåker.**

Slutsatser

· Vår förhoppning är att Österåker medvetet skall arbeta med att uppfylla LSS-lagens bokstav och tanke för att skapa ett bättre liv för personer med IF och deras anhöriga.

· Vi föreslår att kommunen, gärna i samverkan med FUB, utreder de frågor vi lyft fram ovan, med målsättning att kunna redovisa resultaten vid ett kommande möte i Tillgänglighetsrådet.

Vänliga hälsningar

Jörgen Johansson

Ordförande FUB Södra Roslagen

Göran Nilsson

Ledamot i FUB Södra Roslagen

